

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. Den meget ringe nedbør i den forløbne vækstsæson har bevirket en væsentlig nedgang i høstudbyttet i 1975 i forhold til udbyttet i de seneste år.

Kornhøsten er efter en foreløbig beregning fra Danmarks Statistik opgjort til 6,35 mill. tons mod 7,26 mill. tons i 1974, d.v.s. 910.000 tons eller 12,5 pct. mindre end i fjor. Alene for byg, som er langt den vigtigste kornsort, er der tale om en nedgang i høstudbyttet på 773.000 tons eller 13 pct.

For rodfrugter og græs foreligger endnu ikke udbytteberegninger, men ifølge den seneste vurdering af afgrødernes tilstand vil høsten af rodfrugter blive 10-15 pct. under det normale, og udbyttet af græsmarkerne 20-30 pct. mindre end normalt.

Den største nedgang i høstudbyttet er sket i Sønderjyllands, Ringkøbing, Ribe og Vejle amter, hvor den samlede korn- og grovfoderhøst skønnes at blive mere end 15 pct. under det normale. Den store udbyttenedgang i de nævnte 4 jyske amter skyldes, at der her er store områder med særlig let jord, i vidt omfang tidligere hedearealer.

I de øvrige jyske amter samt på Sjælland, Fyn og Lolland-Falster ventes en nedgang i udbyttet på 5-15 pct., og på Bornholm regnes med en reduktion på under 5 pct.

2. Landbruget i de 4 nævnte jyske amter er karakteriseret ved en meget betydelig husdyrproduktion. Især er kvægholdet pr. bedrift væsentligt større end gennemsnittet for hele landet.

Nedgangen i høstudbyttet vil derfor betyde store merudgifter til indkøb af korn og foderstoffer i det kommende år. Mange af de hårdest ramte landmænd vil få vanskeligt ved at finansiere de nødvendige indkøb og dermed holde produktionen i gang. De omfattende tørkeskader i disse egne kan derfor medføre betydelige likviditetsmæssige vanskeligheder for mange landmænd.

Med henblik på at afbøde likviditetsvanskelighederne i forbindelse med tørkeskaderne har De samvirkende danske Landboforeninger i juli 1975 rettet henvendelse til bankernes og sparekassernes organisationer. Landboforeningerne har henstillet, at pengeinstitutterne viser ekstra imødekommethed over for anmodninger om lån fra landmænd, der er hårdt ramt af tørken. Tilsvarende er rettet henvendelse til grovvarehandelens organisationer med an-

modning om at tage særligt hensyn til tørkeramte landmænd, der har behov for ekstra kreditgivning i forbindelse med køb af foderstoffer og andre råvarer til husdyrproduktionen.

Henvendelserne er blevet positivt modtaget, og problemerne vedrørende fremskaffelse af kapital til finansiering af ekstra foderkøb i den kommende vinter vil formentlig kunne klæres lokalt i en række tilfælde. En henvendelse fra De samvirkende danske Landboforeninger til Dansk Landbrugs Realkreditfond om samme spørgsmål er også blevet positivt modtaget.

3. På bedrifter, hvor tørkeskaderne er begrænsede, og hvor der er rigelige belåningsreserver til stede, vil likviditetsproblemerne i stor udstrækning kunne afhjælpes ved normal låntagning i penge- og kreditinstitutter.

I de tilfælde, hvor tørkeskaderne er alvorlige, og hvor lånemulighederne er begrænsede, vil der imidlertid være behov for særlige foranstaltninger. De yngre, nyetablerede landmænd, som i forvejen har en betydelig gæld i bedriften, og som samtidig som regel har et stort husdyrhold, vil være særligt udsat for at komme i økonomiske vanskeligheder.

I sådanne tilfælde vil der være behov for ekstraordinære foranstaltninger for at undgå u hensigtsmæssige besætningsreduktioner med deraf følgende prisfald på kreaturmarkederne og på længere sigt en nedgang i den samlede husdyrproduktion. Som anført foran er det jyske område, der er særlig hårdt ramt af tørkeskaderne, samtidig karakteriseret ved en intensiv husdyrproduktion.

Nærværende forslag til lov om statsgaranti for lån til tørkeramte landmænd må ses som en håndsrækning — ud fra solidaritetsprincippet — fra samfundet til en gruppe af landmænd, der uden egen skyld er kommet i økonomiske vanskeligheder på grund af den meget tørre sommer i 1975.

Det er ikke muligt at udtale sig om risikoen for tab for staten under den foreslåede ordning. Med den foreslåede pantesikkerhed vil tabsrisikoen dog være meget begrænset.

Den foreslåede ordning svarer i store træk til indholdet af den lov om statsgaranti for lån til tørkeramte landmænd, som folketinget vedtog i 1960, (lov nr. 88 af 16. marts 1960 om statsgaranti for lån til sørneramte landmænd).